

LGBTIQ-inimeste võrdsete võimaluste edendamise aluspõhimõtete ja tegevuskava 2025-2030 juhtrühma kohtumine

Aeg ja koht: 16.06.26, kl 13-15, ministriumide ühishoone ja Teams

Osalejad: Barbara Haage (SiM), Heleri Reinsalu (SoM), Iveta Tomera (TAI), Kadri Madar (TEA), Karin Madisson (RaM), Maria Laanjärv (Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik), Merli Murakas (HTM), Pirjo Turk (MKM, kohtumise juhataja), Silja Kessler (Sotsiaalkindlustusamet), Silver Küngas (VäM), Taavi Talupuu (MKM), Vladimir Logatšev (TI)

Järgmine kohtumine: 13.10.2026 13-15, ministriumide ühishoone

PÄEVAKORD

1. Koosoleku avamine ja tervitussõnad. Pirjo Turk (MKM, võrdsuspoliitika osakonna juhataja).

Pirjo Turk avas kohtumise tänades kõiki tegevuskava ja aluspõhimõtete loomise panustanud. Ta rõhutas, et senine protsess on näidanud, et see teema on meile kõigile oluline. Juhtrühma kohtumisel arutame kuidas eri osapooltena saame paremini koos tegutseda, et LGBTIQ-inimestele oleks teistega tagatud võrdsed võimalused. Millis on senine areng kokkulepitud tegevustega, mis vajavad rohkem hoogu, kus on takistused.

2. Ülevaade LGBTIQ-inimeste võrdsete võimaluste edendamise aluspõhimõtete ja tegevuskavast 2025-2030. Taavi Talupuu (MKM, võrdsete võimaluste nõunik).

Taavi Talupuu andis ülevaate tegevuskava ja aluspõhimõtete taustast, selle loomise protsessist ning tutvustas strateegilist dokumenti ennast. Erinevad andmed näitavad, et LGBTIQ-inimesed võivad erinevates ühiskonnaelu valdkondades kogeda takistusi, mida teised inimesed ei koge. Strateegia on loogiliseks jätkuks Eesti riigi senisele tegevusele. See aitab LGBTIQ-inimeste võrdsete võimaluste edendamisele läheneda süsteemselt ja valdkondade üleselt.

Strateegia loodi 2024-2025 põhjalike arutelude tulemusena. See kinnitati majandus- ja tööstusministri käskkirjaga novembris 2025. Strateegia koosneb kahest osast: kolmest aluspõhimõttest ning 65 tegevusest erinevates valdkondades.

Juhtrühm hakkab koos käima kaks korda aastas: kevadel ja sügisel. See koosneb vastutavate osapoolte esindajatest ning raporteerib tegevuskava täitmist. Juhtrühm on osaline tegevuskava tulemuslikkuse ja asjakohasuse hindamises.

3. Ülevaade tegevuskava tegevustest.

Taavi Talupuu tutvustas käimas olevat uuringut, mille eesmärgiks on teada saada, et kuidas LGBTIQ-inimestel erinevates valdkondades läheb. Hange kuulutatakse välja sügisel, valmib

2027. aasta lõpus. Uuringus kajastatakse samu valdkondi, mis on LGBTIQ-strateegia fookusvaldkondadeks. See on segu kvantitatiivsest ja kvalitatiivsest uuringust.

Merli Murakas juhtis tähelepanu, et HTM vastutab tegevuskavas 15 tegevuse eest. Tegevuskava on olnud heaks vahendiks, millega LGBTIQ-sihtrühmale tegevusi suunata. LGBTIQ-teemad sobituvad üldisema kaasava hariduse põhimõttega, mille järgi peab alusharidusest ülikoolideni mõtlema kõikide sihtrühmade peale. Väga paljusid asju HTM on juba varem teinud, nüüdsest rõhutame, et kaasav haridus kehtib ka LGBTIQ-noorte kohta.

Suureks tegevuseks on kodulehekülje alalehe loomine, mis hakkab koondama olulist informatsiooni LGBTIQ-teemade kohta, nt soovitusel erinevate teemade käsitlemise kohta koolides. Sellesse protsessi oleme kaasanud LGBTIQ-organisatsioonid. Tegevuse tähtsajas on tegevuskavas viga: peaks olema 2026 IV.

E-koolikotti lisame valiku võimaluse juurde, et meil juba olemasolevad materjalid oleks lihtsamini leitavad. Koolide rahuloluankeet läbib muudatust, lisatakse vaimse tervise teemad. Kiusamise näitajad on murekohaks. Ülikoolides kaardistatakse teemasid, mis on õpetajaharidusest hetkel väljas. 2028. aastal tuleb õppekava täiustatud versioon.

Iveta Tomera rääkis, et TAI tegeleb seksuaaltervise teemadega. Pärnus on loomisel MSM testimise teenus, kliinikud tegutsevad Tallinnas ja Tartus. Soovitakse teenust laiendada ka Ida-Virumaale, aga on olnud raskusi teenuse pakkuja leidmisega.

Maria Laanjärv selgitas, et volinik tegeleb jooksvalt erinevate nurkade alt LGBTIQ-teemadega. Püsivama väljundiga tegevusteks on näiteks erinevate materjalide loomine. Näiteks ilmus eelmisel aastal juhend „Kuidas luua transsoolisi inimesi arvestavat töökeskkonda?“

2025. aasta voliniku aastaraamat ilmub homme. Selle raames on mitmed soovitusel erinevatele osapooltele, ka selle teemaga. Pride raames korraldasime arutelu kaitsevaldkonnast ja LGBTIQ-inimeste võrdsest kohtlemisest.

Silja Kessler tõi välja, et Sotsiaalkindlustuametil on erinevad leheküljed nagu Lasteabi, Ohvriabi, Tark Vanem jne. Tegevuskava raames peaksid neis olema julgustavad sõnad abi saamiseks nende poole pöörduda, et vähendada LGBTIQ-inimeste võimalike takistusi. Kuna mitmed leheküljed on hetkel läbimas uuendusi, siis on see hea võimalus ka neid teemasid nügida. Asendushoolduse tiim otsib vanemaid sõltumata sellest, kas nad on LGBTIQ-inimesed või mitte.

Kadri Madar rääkis, et Terviseametis on inimesed teadlikud, et juhendiga peab tegelema. Selle tähtaeg 2028. Oleme maja sees arutanud, et LGBTIQ õpiampsud võiksid sobitada Tervishoiu kvaliteedikeskusesse.

Vladimir Logatšev tõi välja, et Tööinspektsioonil on tegevuskavas viis tegevust, millest üks on peaaegu valmis. Tööelu portaali on tehtud sisuleht, mis puudutab töökeskkonda. Sellel lehel on mitmed materjalid voliniku lehelt ja palju häid kaasusi. Seda lehte saab täiendada, kui kellelgi on häid soovitusi.

Töökeskonnaspetsialistide koolitused toimuvad 2-3 korda aastas Tallinnas ja Tartus. Sellel aastal on need juba läbi viidud. Uuesti toimuvad järgmise aasta kevadel-sügisel. Meie inimesed saavad seal ka LGBTIQ-teemadest rääkida. Selleks on vaja neid koolitada, kuna TI-l endal praegu seda pädevust ei ole. Sama teema on tööandjatele ja personalitöötajatele suunatud koolitustega.

Barbara Haage kutsus üles LGBTIQ-teemasid kaasama lähisuhtevägivalla ennetamise tegevuskava konteksti. LGBTIQ-sihtrühm võiks olla vaateleja LSV juhtrühmas. Hetkel LGBTIQ-sihtrühm seal ei ole kaetud kaetud ja pildis ei ole. Kuna tegevuskava saab 2027. aastal läbi, siis tuleb kogu tegevuskava varsti üle vaadata. MKM ei ole tegevuskavaga liitunud, aga uks selleks on avatud. LSV juhtrühmas on koos erinevad osapooled, kes tegelevad vägivallaga seotud teemadega.

Silver Kungas ütles, et nende vaatest läks tegevuskava loomine üle ootuste kiirelt ja lihtsalt. Paljud teemad on tegevuskavas, mille eest Välisministeerium juba vastutab. Näiteks 2021. aasta Inimõigusdiplomaatia alused ja tegevuskavas on LGBTIQ teemad sees. Samuti ÜRO Julgeolekunõukogus resolutsiooniga 1325 „Naised, rahu ja julgeolek“ seotud teemad.

4. Jooksvad teemad ja küsimused

Tõstatati teema, et kas ja kuidas võiks juhtrühma olla kaasatud kõrgemal tasandil olevad osapooled. Seda eriti kontekstis, kus me soovime, et tegevuskava oleks paindlik. Suurem vastutus eeldaks osakonnajuhte, asekanclereid.

Silver Kungas tegi ettepaneku LGBTIQ strateegiat tutvustada Tallinna diplomaatilisele korpusele.

Heleri Reinsalu soovitas juhtrühma protokollid ja slaidid panna ministeeriumi välisveebi. On oluline, et avalikkusele oleks jagatud koosoleku kokkuvõtet protokollis näol.